

Az “Új Demokrácia” és az újonnan alakult Európa-párti görög kormány

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΤΟΥΛΑΚΟΥ (MARIA KOUTOULAKOU)

Absztrakt: A görögországi választások június 17-én tartott második fordulójának nyertes pártja - Európa elvárásainak eleget téve - az *Új Demokrácia* lett. A párt nagy előnnyel vezetett, és a párt elnöke, *Antonis Samaras* a győzelem után azt nyilatkozta, hogy a görög nép Európa útját választotta. A párt főbb eszméi közé tartoznak a társadalmi igazságosság, a szabadság, és a törvény előtti egyenlőség elvei, valamint fontosnak tartják a meritokráciát és a versenyszellemet. A görög sajtó pozitívan értékeli az eredményt, bár még mindig szkeptikusan gondolkodnak. A nemzetközi sajtó ezzel szemben a választás kimenetelét egyértelműen a görögök “levegővételének” nevezte.

Kulcsszavak: Új Demokrácia, Antonis Samaras, görög sajtó, nemzetközi sajtó

*

Bevezetés

Június 18-a volt az a nap, amikor *Antonis Samaras*¹, az *Új Demokrácia* (*Νέα Δημοκρατία*) elnökét hirdették ki a választások győztesének, az összesített adatok alapján 29,66%-kal². A pártelnök így nyilatkozott: “A görög nép az eurózónában való maradásra szavazott, és azokra az intézkedésekre, amelyek állásokat, fejlődést, igazságosságot és biztonságot teremtenek nekik.” Arra kérte az összes politikai erőt, hogy kötelezzék el magukat a „nemzeti megváltás kormánya” mellett, ezekkel a szavakkal: “Görögországot irányítani és kormányozni kell.” Kiemelte, hogy “Nem lesznek újabb kalandok, amelyek kibillenthetnék Görögországot az egyensúlyából, a félelem nem válik uralkodóvá és az emberek áldozathozatala nem lesz hiábavaló.” *Samaras* egyértelműen kijelentette, hogy szándékai szerint eleget fog tenni a vállalt kötelezettségeknek, és megjegyezte: “A szavunkat és az aláírásunkat adtuk, és ezt tiszteletben tartjuk. Görögország tisztában van vele, hogy vannak kötelességei: következetesen és méltósággal vállalja a következményeket.”

Az Új Demokrácia politikai programja³

Az Új Demokrácia programjának fő pontjai az illegális bevándorlásról, a biztonságról, a rend biztosításáról, és a válságkezelő intézkedésekről szólnak. Ezen intézkedések célja komoly gazdasági és politikai változások előidézése. A gazdasági intézkedések közé tartozik az EEZ⁴ egyezmény felgyorsítása, hogy lehetségessé váljon a partmenti energiatermelésből származó tőke felhasználása, valamint a privatizáció fellendítése (a kölcsönegyezmény elvárásain is túlmenő mértékben), hogy a veszteség mértékét mérsékeljék, és elkerüljék a bérek és nyugdíjak további csökkentését. Ezen felül fontos intézkedésnek számít az államtól és az államnak adott kölcsönök szükséges és igazságos folyósítása, a piac fellendítésének érdekében. Törvénybe iktatják az állami tulajdon hozzáférhetővé tételét a privatizáció számára, fokozzák a piaci likviditást a bankok újratőkésítésével, biztosítják a valós gazdasági likviditást (főként a kisvállalkozásokban, amelyek az állások 70%-át adják). További intézkedések: az adósok terhének

¹ Antonis Samaras 1951. május 23-án született Athénban. Az athéni és az emhresti egyetemeken tanult, az utóbbin gazdasági szakot végzett, majd a Harvardon is diplomázott. 1977-ben országgyűlési képviselőnek választották, 1989-ben pénzügyminiszternek, majd külügyminiszternek. Megalapította saját pártját, a Politikai Tavaszt. 2004-ben feloszlatta a pártot, és ismét csatlakozott az Új Demokráciához. 2009-ben kulturális miniszternek választották. 2009. november 30-án az Új Demokrácia elnöke lett, majd 2012-ben megnyerte a választásokat és Görögország miniszterelnökévé lépett elő.

² (A' Athens 30, 92%, A' Piraeus 29, 68%, Thessaloniki 31, 91%, Rodes 33,89%, Arta 35,53% , B' Piraeus 18,62%, Chania 20,43%, Corfu 24,37%)

³ www.nd.gr

⁴ Exclusive Economic Zone (kizárólagos gazdasági övezet)

csökkentése, a közkiadások csökkentésének hosszabb időintervallumra való kiterjesztése, az összes adókulcs mérséklése, a felháborodást keltő adóemelések újragondolása, a bércsökkentések megállítása, az alacsony nyugdíjak megemlése, és a nagycsaládosok támogatása.

Az Új Demokrácia választási programjának következő pontja a közbiztonság kérdéséről szól. Felvetik a túlszűfolt börtönök problémáját, megoldásként pedig a külföldi elítéltek kitoloncolását javasolják. Emellett a működésen kívüli fogházak azonnali üzembe helyezését és a börtönök szabályzatának megváltoztatását követelik. A “könnyű” bűncselekmények felé fordítva a figyelmet, javasolják a drogfogyasztók felkutatását a központi városokban, és az Európában használt nemzeti közbiztonsági doktrína honosítását. Állításuk szerint a határok védelméhez európai együttműködésre és a Frontex hatáskörének kiterjesztésére van szükség. Ezen felül egy, a városhálózaton kívül eső központi menedékhely létrehozását javasolják, ahol az illegális bevándorlóknak biztosítanának átmeneti menedéket. Hangsúlyozzák az illegális kereskedelem felszámolásának fontosságát. Az illegális bevándorlók ügyében végül egységes menedékhelyi és hazatelepítési szabályrendszer létrehozását javasolják, és e cél elérésének érdekében kapcsolatba lépnek az összes dél-európai ország vezetőségével, egy egységes európai rendszer kialakításáért.

Samaras célként tűzte ki, hogy megváltoztassa a kormány modelljét. Rámutat arra, hogy az alkotmány is átdolgozásra szorul, módosítani kell a miniszteri felelősségről szóló törvényt, valamint a miniszteri és az országgyűlési képviselői címek összeférhetetlenségét is meg kell alapozni. Arra ösztönzi az embereket, hogy a múlt helyett a jövő felé forduljanak. Állítása szerint az Új Demokrácia hisz a görög népben és a bennük lakozó feltartóztathatatlan erőben.

A görög sajtó az új kormányról

A görög sajtó pozitívan fogadta, hogy az országnak végre sikerült kormányt alakítania, de azzal kapcsolatban, hogy az Új Demokrácia hogyan fog kormányozni, továbbra is a látható eredményekre várnak. Nikos Vatopoulos a választások utáni napokban azt írta a *Kathimerini* című ismert újságban, hogy a görögökön *“uralkodni kell”*. Véleménye szerint a görögöknek most nem a politikai stabilitás miatt kell aggódniuk, hanem a hanyatlásnak indult turizmusra és kultúrára kell koncentrálniuk. *“Nem könnyű visszafordítani azt a bizonytalanság-érzést, amelyet országunk folyamatosan emberek milliói felé áraszt világszerte.”* Később arra céloz, hogy a görögöknek kincs volt a kezükben, amelyet hagytak elveszni. A görögök előtt nehéz évek állnak akkor is, ha van stabil kormány, és akkor is, ha nincs. De ami számít, az a társadalmi béke igénye, amelyet a pártoknak kell biztosítaniuk. Cikkét ekképpen fejezi be: *“A görögöknek joguk van remélni, megérdemelték, és belefáradtak a hazájukat érő rágalmak hallgatásába. [...] A munkát ma kell elkezdeni.”* (Nikos Vatopoulos: *Most kell elkezdeni a munkát, Kathimerini*, 2012. június 18.)⁵

Ugyanebben a lapban Babis Papadimitriou azt írja, hogy az új kormánynak magas műveltségű miniszterekre van szüksége, akiket az általuk aláírt egyezmények minden pontjáról előzetesen tájékoztatni kell. *“Egyszerűen meg kell szabadulni a partizán szemellenzőktől, és belevágni a beszabályozási programba. Minden oldalról ugyanazt az üzenetet kapjuk, még hozzá ugyanazon a frekvencián és ugyanazzal a hangleyteléssel. Siessetek, tisztázzátok, hogy a politikai változások folyamatban vannak! Mutassátok meg mindenkinek, hogy rövid idő alatt életet tudtok lehelni a gazdaságotokba! Tegyetek különbséget a fontos és a kevésbé fontos dolgok között, elsőként a fontosakkal foglalkozzatok, elszántan, megalkuvás nélkül!”* – írja. (Babis Papadimitriou: *Készen állunk, Kathimerini*, 2012. június 19.)⁶

Alexis Arvanitis, a Panteion Egyetem kutatója és az Athéni Gazdasági Egyetem előadója azt írja az újságban, hogy ezen a kormányon keresztül megnyílik a tárgyalások felé vezető út. Idejétmúltnak, félelem által vezéreltnek és veszélyesnek nevezi a Memorandum-ellenességet, és azt tartja inkább gyümölcsözőnek, ha Görögország partnerként, és nem ellenségként tekint Európára. (Alexis Arvanitis: *Eljött az egyezkedés ideje, Kathimerini*, 2012. június 19.)⁷

Egy másik újságban, a *To Vima*-ban (To Βήμα) Aris Ravanos rámutat arra, hogy Samaras fő célja egy olyan kormánytervezet létrehozása, ahol az ND képezi a kormány törzsét, és minden a pártok által elért szavazati arányok szerint oszlik el. Szintén Ravanos írja, hogy az ND elnöke gyakorlatban is szeretné bemutatni a nemzeti összefogást azáltal, hogy együttműködik más pártok vezetőivel, mint Venizelos, Kouvelis és Bakoyanni. Ezen felül kiemeli annak a problémának a fontosságát, hogy kit választanak az ország pénzügyminiszterének. (Aris Ravanos: *Antonis Samaras fogadást nyert, To Vima*, 2012. június 18.)⁸

⁵ Νίκος Βατόπουλος: Η δουλειά πρέπει να αρχίσει σήμερα, *Η Καθημερινή*, 18 Ιουνίου 2012

⁶ Μπάμπης Παπαδημητρίου: Μέτρα, έτοιμα και σημαντικά, *Η Καθημερινή*, 19 Ιουνίου 2012

⁷ Αλέξης Αρβανίτης: Ήρθε η ώρα της επαναδιαπραγμάτευσης, *Η Καθημερινή*, 19 Ιουνίου 2012

⁸ Άρης Ραβανός: Το στοιχείο της επόμενης ημέρας του Αντώνη Σαμαρά, *Το Βήμα*, 18 Ιουνίου 2012

Ravanos egy héttel a választások után azt írja, hogy Samaras próbálja tartani a szavát, és megmutatni, hogy Görögország hajlandó fejlet hajtani a külföldi partnerek felé irányuló kötelezettségei előtt. Ezen ígéretét felolvasták az Európai Tanács gyűlésén, hiszen Samaras maga betegség miatt nem volt jelen. Ravanos megemlíti Samaras egyik másik beszédét is, amelyben a pártelnök azt mondja, hogy *“a kormány elfogadja a stabilizációs program feltételeit, és teljes mértékben elkötelezett annak céljai és fő vezérelvei mellett.”* Samaras ugyanakkor elismerte, hogy a program bizonyos pontjainak változtatásra vagy átrendezésre kell kerülni annak érdekében, hogy a görögországi válság legalább csillapodjon. (Aris Ravanos: *Samaras ígérete az európaiaknak, hogy tartja magát a gazdasági tervhez, To Vima, 2012. június 28.*)⁹

A külföldi sajtó az új kormányról

Európában – csak úgy, mint az egész világon – a sajtó részéről nagy érdeklődés övezte a görögországi választások eredményét és az új kormány megalakulását. A francia *Le Monde* azt a tényt emelte ki, hogy a választások győztese egy jobboldali párt lett. *“A görögök – és ezzel nincsenek egyedül – az euró által kínált előnyök mellett tették le a voksukat [...]. Úgy tűnik, a június 17-ei választásokkal a görög szavazók megalapozták az utat az Antonis Samaras pártja körül kialakuló koalíció számára, amelyet arra terveztek, hogy biztosítsa Görögország maradását az eurózónában. Ennek azonban az az ára, hogy cserébe áldozatot kell hozniuk, és vállalniuk kell a Memorandum feltételeinek teljesítését.”* A cikk a folytatásban a görögországi állapotokról szól, az euró és a drachma között vívódó görögökről, és az áldozatokról, amelyeket vállalniuk kell annak érdekében, hogy életben maradjanak. (Alain Fabre: *Európai Görögország, vagy görög Európa?, Le Monde, 2012 június 20.*)¹⁰ A *Le Monde*-ban azt is megemlítik, hogy Európa és a Trojka elégedettek a választások kimenetelével és az Új Demokrácia győzelmével.

A *The New York Times* szintén véleményt nyilvánított a görögországi választásokról, és szkeptikusabbnak bizonyult, mint az európai lapok: *“Antonis Samaras egésze életében azon dolgozott, hogy Görögország miniszterelnöke lehessen. De most, hogy végre megkapta álmai munkáját, barátai és ellenségei között is felmerült az a kérdés, hogy vajon meddig tudja megtartani.”* – írják három nappal a választások után. Ugyanebben a cikkben Rachel Donadio azt írja: *“Mivel a görög gazdaság holtpontra jutott, és az európai vezetők még mindig nem biztosak az ország sorsában, Samarasnak, mint Európa-párti nacionalistának, aki önfejűségéről és taktikai ravaszágáról ismert, kevés esélye van arra, hogy taktikázzon és megvigasztalja a görögöket.”* Az általános vélemény az, hogy a választások kimenetele hozhat valamiféle stabilitást, de ígéret helyett tettekre várnak. (Rachel Donadio: *Samaras elfoglalja a görög miniszterelnöki hivatalt, és súlyos kihívásokkal néz szembe, The New York Times, 2012. június 20.*)

A *Süddeutsche Zeitung* kételkedik Görögországban, több cikk is bizalmatlanul fordul az új kormány felé (például az a cikk, amelyet a *Politikai fogság* címmel láttak el). A *Bild*, egy német bulvárlap azonban pozitívan értékeli az Új Demokrácia győzelmét, és az Európa-pártiak számára reménységként és győzelemként tekint rá, ahogy egyik cikkükben olvasható: *“A világ fellélegzik.”* Ugyanakkor egy másik német lap, a *Der Spiegel* *Kevés remény* címmel jelentetett meg egy cikket, amelyben azt írják, hogy a választások kimenetele csak rövid szünetet eredményezhet, hiszen Görögország már darabokra szakadt, és a helyzet már túlságosan nehéz. Ha a görögöket nem sikerül egyesíteni, kitör a káosz és az Új Demokrácia ezt sem megváltoztatni, sem elkerülni nem tudja.

Olaszország és Törökország ellentmondásos véleményeket fejeznek ki, az olaszok bizakodóbbak, a törökök viszont attól tartanak, hogy az új kormány ki akarja majd terjeszteni Görögország kizárólagos gazdasági övezetét (EEZ).

Az új görög kormány

Nagyjából egy héttel a választások után Antonis Samaras hozzákezdett a kormánytervezet összeállításához. Ez bonyolult folyamatnak bizonyult, hiszen a többi pártnak is volt beleszólása az ügybe, és joga ahhoz, hogy a saját képviselőjét ültesse miniszteri székbe. A végleges, “nemzeti csapatot” megválasztották, legfontosabb tagjai: Antonis Samaras miniszterelnök, Dimitris Avramopoulos (Δημήτρης Αβραμόπουλος) külügyminiszter, Yiannis Stournaras (Γιάννης Στουρνάρας) pénzügyminiszter, Panos Panayiotopoulos (Πάνος Παναγιωτόπουλος) honvédelmi miniszter, Euripides Stylianidis (Ευριπίδης Στυλιανίδης) belügyminiszter, Costis Hatzidakis (Κωστής Χατζηδάκης) fejlesztési miniszter és Andreas

⁹ Άρης Ραβανός: Δέσμευση Σαμαρά στους Ευρωπαίους ότι θα τηρήσει το οικονομικό πρόγραμμα, *To Βήμα*, 28 Ιουνίου 2012

¹⁰ Alain Fabre: La Grèce européenne ou l'Europe grecque ?, *Le Monde*, 20 juin 2012

Lukourezos (Ανδρέας Λυκουρέζος) egészségügyi miniszter. Ez a kormány a választások után alakult, és az Új Demokrácia és az őt támogató másik két párt célzott összetartásán alapul (ΝΔ, Πασοκ, Δημαρ)¹¹. Az alkotmány és az együttműködési nyilatkozat alapján fog működésbe lépni, amely nyilatkozatban hattagú bizottságot választottak a fent említett három párt képviselői közül.¹² Az együttműködési nyilatkozatba azt is belefoglalták, hogy *“Az új kormány és az országgyűlés kezdeményezésére az eljárási szabályzatot megváltoztatjuk, hogy a kormányzati együttműködés által létrejött új helyzethez igazítsuk a törvényhozási folyamatot és az országgyűlés működését. Ezáltal meg fog nőni az országgyűlés szerepének fontossága.”*

Konklúzió

Összességében tehát pozitívan értékelhetjük azt, hogy Görögországban megalakult az új kormány, de az ország helyzetét figyelembe véve ez még csak egy apró lépés a megoldás felé. Továbbra is megmarad a katasztrófa közelségének érzete. Most mindenki arra vár, hogy az új Európa-párti kormány, az Új Demokrácia és vezetője, Antonis Samaras Európával is és a dühös görögökkel is egyezkedésbe kezdjen. Görögország mélyre süllyedt, és a megoldást csak egy válságkezelésre alkalmas politikus jelentheti. A remények szerint Samaras alkalmasnak bizonyul majd erre a feladatra.

Fordította Magyar Vivien

A cikkek címei és a cikkekből vett idézetek a fordító saját fordításai.

*

www.southeast-europe.org
dke@southeast-europe.org

© DKE 2012

Figyelem! Kedves kutató! Ha erre a tanulmányunkra hivatkozik, vagy idézi annak egy részét, kérjük, küldjön erről egy email-t a főszerkesztő részére a dke@southeast-europe.org címre. *A tanulmányt a következőképpen idézze:*

Μαρία Κουτουλάκου: Az Új Demokrácia és az újonnan alakult Európa-párti görög kormány. (Fordította Magyar Vivien) *Délkelet-Európa – South-East Europe International Relations Quarterly*, Vol.3. No.2 (2012 Nyár) 4 p.

Együttműködését köszönöm. *A főszerkesztő*

¹¹ Νέα Δημοκρατία, Πασόκ (Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κόμμα), Δημάρ (Δημοκρατική Αριστερά)

¹² A hattagú bizottság tagjai: Meimarakis és Lazarides az Új Demokráciától, Skandalidis és Aggeloudis a PASOK-tól (Πασοκ), Chatzisokratis és Papatthanassiou a Demokratikus Baloldaltól (Δημαρ). Nem hivatalos, pártok közötti szervként indult, amely a kormány mellett működött volna, de mára hatásos eszközzé nőtte ki magát a három párt összekovácsolásához és a konfliktusok elkerüléséhez.